

Historicky vývoj města

Prvotní trvalé osídlení ve východním okolí města je známo již z doby raného neolitu (u Poběžovic je lokalita mohylového pohřebiště u dvora sv. Jiří, na sev. svahu nad potokem ze střední doby bronzové, mezi Pivoní a Mnichovem byla nalezena „duhová miska“, snad zlatá mince z období Keltů).

Kontinuální osídlení spojené s postupným znovu odlesňováním krajiny v blízkém okolí je pak doloženo od 11. století.

Ves Poběžovice vznikla zřejmě počátkem 14. století. V první polovině 14. st. si ve vsi nepravidelného půdorysu držitelé této vsi vybudovali menší tvrz. První písemná zmínka o tvrzi, dvoru a vsi Starý Herštejn je z roku 1359.

Nejstarším známým držitelem Poběžovic byl Zdeněk z Poběžovic, Starého Herštejna a Vlkanova, kterému v letech 1359 - 73 patřily i jiné blízké statky, tj. vedle Starého Herštejna i Vlkanov a Valtířov.

V roce 1379 spravovala poběžovická statek pro své děti Anežka, asi vdova po Zdeňkovi z Poběžovic, které patřil i blízký Kramolín.

Držitelé Poběžovic si zde, snad již ve druhé polovině 14. století vybudovali menší tvrz (na jejím místě byla pak údajně postavena katolická fara a dva přilehlé domy).

Koncem 14. st. byl dědicem a držitelem zboží Poběžovického Dobrohost z Mělnice, farář v Mělnici (do r. 1387), v Boru a Šitboři (1407-1429).

Název obce Poběžovice - Pobiehonice údajně pochází od osobního jména Poběž. Německé označení městečka Ronsperg bylo od počátku 16. st. užíváno podle Dobrohostova rodového symbolu berana (německy Rám) Ramsberg - Ronšperk v období prosazování německého elementu ve zdejší příhraničním regionu. V minulosti se Poběžovice nazývaly i Poběhonice, Poběšovice, Poběžoves, Romšperk a Ronšperk (německy Ramsperg, Romsperg, Ronsperg).

15. století

Kroku 1419 je zmiňována poběžovická tvrz (která údajně stála v místech dnešní katolické fary a přilehlých dvou domů), kdy patřila Bohuslavu z Horšova, který Poběžovice získal od Dobrohosta z Mělnice.

Bohuslav z Horšova, byl stoupencem krále Zikmunda, proto v roce 1424 získávají Poběžovice statut poddanského městečka s právem týdenního sobotního trhu.

Jistou dobu držel Poběžovice Bohuslav z Horšova spolu s vladykou Janem Švestrzunem z Hradiště (příjmení měl pravděpodobně podle německého označení skutečnosti, že byl synem Bohuslavovy sestry). Švestrzun vládl potom na Poběžovicích sám, dlouhou dobu byl také purkrabím domažlického hradu a jako takový se osvědčil v bojích s Bavorsy.

V roce 1443 udělil Švestrzun Poběžovickým právo svobodného odkazu.

V roce 1459 koupil od něj statek a městečko Poběžovice Dobrohost z Ronšperka (původně z Drštky u Skořice na Rokycansku za 520 kop grošů). Dobrohostové byli zpočátku vladycký, od konce 15. století, panský český rod. Zdeněk Dobrohost byl okolo roku 1420 hejtmanem v Horšovském Týně a hájil ho před husity. Dobrohost sice v r. 1465 přijal za odměnu od Jiřího z Poděbrad do zástavy panství i hrad Horšovský Týn, ale později se od něho odvrátil.

Dobrohost za téměř půlstoleté vlády významně změnil město (1450 - 1506). Opustil tvrz a nechal vybudovat na vyvýšené sv. straně městečka pozdně goticky vodní hrad. Který ve své době byl velmi pevným a výstavným sídlem a řadil se k předním českým vodním hradům. Hrad, nazvali Nový Ronšperk byl dobudován již v r. 1470 (kdy se připomíná Dobrohostův hejtman na „Novom Ronšperce“). Nový hrad, jenž měl kruhový půdorys byl obklopen nestejně širokým příkopem, z něhož vyrůstala hradba, zesílená baštami. Dobrohost název Nový Ronšperk přenesl na jméno celého rodu i jím založeného městečka (původně a dnes Poběžovice).

Dobrohost se posléze postavil na stranu Zdeňka ze Šternberka a Zelenohorské jednoty do odboje proti Jiřímu z Poděbrad a později společně „přivedli do Čech křížáky a měli je u sebe“. I když se z Dobrohosta stal v roce 1479 věrný poddaný krále Vladislava II. Jagellonského, přesto kolem roku 1500 byl mezi povstálými pány a rytíři Plzeňského kraje proti Vladislavu Jagellonskému. Matyáš Korvín ho jmenoval královským prokurátorem, ale když vojáci Jiřího z Poděbrad v r. 1470 dobyli Ronšperk, uchýlil se Dobrohost do Bavorska.

Později se však Dobrohost vrátil zpět do Poběžovic a vybudoval v roce 1490 (až 1501) ve středu náměstí nový rozsáhlý městský kostel Nanebevzetí P. Marie (kde byl pochován - uchovávan jeho přepychový náhrobník). Dobrohostovu přízeň pocítilo také městečko, které za něj bylo opevněno hradbami s obrannými baštami a třemi branami. Bránu naproti hradu Starému Herštejnu věnoval městečku, aby si v ní zřídilo radnici. Dobrohost učinil z Poběžovic středisko poběžovického panství.

16. století

Poběžovice povýšil na město Dobrohost listinou z r. 1502 (svévolně bez vědomí krále, což dokládá jeho významné postavení mezi českou šlechtou) za podporu poběžovických občanů v odboji proti králi a daroval mu četná privilegia - soudní právo, městský znak a pečeť (a právo na město Horšovský Týn). Od r. 1502 dal Dobrohost městečku Poběžovice také nové jméno, které se pak nazývalo podle Dobrohostova rodového symbolu pánů z Ronšperku: berana - německy Ramm, tedy Rammsberg - Ronšperk. Dobrohost zasedal na zemském soudu v Praze, byl přijat do panského stavu, měl pět synů a dožil se vysokého věku - zemřel v r. 1506 (v kostele je uchován jeho zdařilý heraldický náhrobník).

Od r. 1506 vládl na Poběžovicích a Starém Herštejně syn Zdeněk Dobrohost, který byl prohlášen v r. 1510 zemským škůdcem, neboť ze svých hradů Ronšperk a Starý Herštejn přepadal na stezkách kupecké karavany, které procházely hraničními hvozdy Českého lesa.

V r. 1510 skončilo panství Dobrohostů, kdy Starý Herštejn i Ronšperk byly dobyty a pobořeny, Poběžovice byly obsazeny vojenskou hotovostí Plzeňského kraje, načež připadly králi.

V roce 1511 poběžovický hrad se Starým Herštejnem připadl Zdeňkovým bratrům Volfovi a Václavovi.

Ti pak před rokem 1526 prodali ronšperský statek Albrechtovi z Gutštejna. Pánové z Gutštejna pocházeli z hradu u Konstantinových Lázní (hraběcí titul získali pánové z Gutštejna v Bavorsku v roce 1462).

V r. 1530 vyprosil Albrecht z Gutštejna na králi Ferdinandovi I. pro poběžovické měšťany právo jarmarku a sám jim daroval některé pozemky (příkop a rybník u východní Týnské brány a druhý příkop u Německé brány v západní části města a dvě rybí sádky u Samičké brány). Z důchodů získaných rybníkářstvím mělo město opravovat městské hradby, bašty a brány. V letech 1534-42 byl Albrecht nejvyšším mincmistrem Království českého (v Kutné Hoře). Stal se poručníkem Rožmberků, získal Kolín, Mělník, Poděbrady, Žirovnici a jsou mu přičítány velké zásluhy o splavnění Vltavy a byl dokonce i autorem teologického spisu. Albrecht z Gutštejna však Poběžovice brzy zastavil dalším.

Albrecht z Gutštejna brzy poběžovický zámek s pivovarem a městem zastavil, nejprve Bohuslavu Rochcovi z Otova, jenž do té doby bydlel ve městě.

V roce 1537 prodal Albrecht Poběžovice Bernardovi Barchanci z Baršov. Když Bernard přebíral do nájmu poběžovické panství, s připojeným pustým hradem Herštejnem, patřilo k němu vedle vlastních Poběžovic dalších 14 vsí (dvůr Vlkanov, vsi Drahotín, Načetín, Hvožd'any, Bílovice, Ohnišťovice, Vlkanov, Mlýnec, Otov, Srby, Meclov a pusté vsi Valtířova a Pařezov).

V r. 1542 prodal Albrecht celý poběžovický velkostatek významnému starému českému rodu **Švambergů** (se kterými byl rod spřízněn příbuzenskými svazky) a to bratrům Petrovi, Bartoloměji a Janovi. Švambergové si své jméno vzali podle hradu Krasíkov, německy Schwanenberg.

Jádro Švamberského panství leželo mezi Přimdou a Střibrem. Švambergové zastávali důležité královské a zemské úřady, jejich rozmach probíhal v 18. a 19. století. Za Švambergů proběhly menší renesanční úpravy hradu, např. hrad byl opatřen sgrafitovými omítkami.

Bratři Švambergové se v r. 1548 o své statky podělili a Poběžovice připadly Petrovi (který zemřel v r. 1575 a byl pohřben v poběžovickém kostele, kde se zachoval jeho renesanční náhrobek).

V roce 1572 byl založen městský hřbitov za severním úsekem městského opevnění.

V roce 1573 předal Petr panství synovi Janu Jirřimu ze Švamberka, který zde vládl až do své smrti v r. 1617 a získal pro poběžovické měšťany potvrzení starých a udělení nových práv a svobod - v letech 1587, 1590 a 1596. Jednalo se především o dědičné právo vaření ječného piva v městském pivovaru (v r. 1596 bylo ve městě vysazeno dědičně 6 hostinců a další mohli měšťané zřídít na předměstích). Jan dále předal městsu do užívání zbylé dvě brány a celé městské opevnění. Jan vlastnil ještě další velké statky, např. Orlík, Zvíkov a Třeboň, které postoupil synovi Petrovi a Poběžovice předal v r. 1615 Petrově manželce Anně Maxmiliáne.

17. století

Na počátku 17. století žilo za Švamberků v Poběžovicích 30 židovských rodin. Proto byl v roce 1613 založen židovský hřbitov jv. od města.

Počátkem 17. století se situace v Čechách postupně dramatisovala. Po bouřlivých událostech, souvisejících s vydáním majestátu Rudolfa II. a tzv. pasovském dobrodružství na počátku r. 1611 přišlo období stavovského povstání (1618 - 1620). Protože Petr ze Švamberka, se aktivně zúčastnil stavovského povstání (byl jedním z direktorů a zemských správců a za vlády Fridricha Falckého nejvyšším zemským soudcem) zaútočilo císařské vojsko v r. 1619 na Poběžovice a dobylo a poškodilo hrad i město ještě před bělohorskou bitvou (a zpusťořilo a vyloupilo i řvamberskou hrobku).

Zkonfiskovaný poběžovický statek byl v r. 1621 původně darován jezuitské koleji. Petr ze Švamberka zemřel v květnu 1620 a jeho manželka ujela se sedmi dětmi hned po Bílé Hoře z Čech (do Frankfurtu nad Mohanem). Poběžovický statek s pivovarem, se zámekem a městem (včetně tří poplužních dvorů, vesnicemi Meclov, Otov, Ohniřťovice, Vlkanov, Mlýnec a pustým Pařezovém se 17 rybníky) následně královská komora prodala měšťanu a sekretáři české královské komory Severinu Táhloví z Horřteina (za odhadní cenu více než 30 tis. kop míšeňských grořů).

Dalří osud Poběžovicka byl podobný jako v ostatních oblastech Českého království, po bitvě na Bílé hoře (r. 1621), ve vleklé třicetileté válce, byla těžce pořkozena, případně vypálena řada okolních obcí. Severin Táhlo z Horřtejna dosáhl v roce 1630 rytřřského stavu a upíral poběžovickým měšťanům jejich práva.

V roce 1632 proběhl v Poběžovicích velký požár, který snad zasáhl i hrad.

Po smrti Severina Táhla v r. 1641 přeřel poběžovický statek do rukou jediné dcery Alřbřety Kateřiny, provdané za velitele císařského pluku Jana Jindřicha z Bedenberka. Ta však již v r. 1642 zemřela a tak Jan Jindřich přeřzal statek po ní. Ten v roce 1645 rozřřil opevnění poběžovického hradu o nové hradby a příkopy. Protože však jeho manželka zemřela bez poslední vůle, bylo městečko Poběžovice (a pět vsí) v letech 1653–59 přeřvedeny do rukou jednoho z jejich příbuzných - Daniela Norberta Pachty z Rájová.

Daniel Norbert Pacht z Rájová byl dvorským radou, sekretářem dvorské kanceláře, přisedícím zemského soudu a purkrabím Hradeckého kraje a proto snadno získal pro poběžovické měšťany tržní privilegia. Páchla vlastnil ještě jiné statky, ale bydlel ve svém domě na Starém Městě pražském, kde také v roce 1682 zemřel.

V roce 1682 přeřly Poběžovice na jeho dceru Annu Felicii, která byla provdána za Matyáše Bohumíra zVunřvic (Wunschwitz). Původně vládycký rod zVunřovic byl původem z Dolní Luřice, který na počátku 17. století přišel do Čech, stali se válečnými zbohatlíky a dosáhl povýření do stavu svobodných pánů. V roce 1682 získal tak do vlastnictví Poběžovice hejtman Plzeňského kraje Matyáš Bohumír Vunřvic (který v r. 1675 byl povýřen do stavu svobodných pánů). Ten přikoupil Vilémov, který pak vyměnil za Vlachovo Březí a stejně tak naložil s Chocholadou Lhotou a Želiboňcemi. Humanisticky založený Matyáš v letech 1682 - 95 provedl přestavbu vodního gotického hradu na raně barokní zámek s nádvořím a arkádami (byla

zaklenuta řada místností v přízemí i 1. poschodí, zřízeny nové střechy a vybudovány pavlače na dvou stranách). Matyáš (po svém vysvobození z tureckého zajetí) se stal zaníceným vyznavačem a ctitelem kultu českého světce Jana Nepomuckého. proto mu nechal postavit sochu na Karlově mostě v Praze (vlastnil také dům v Praze) a na dalších místech Čechách. Za něho pobýval jako dvorní sochař na poběžovickém sídle po dva roky slavný barokní sochař Jan Brokoff, který zde na jeho žádost vyřezal z lipového dřeva velký model pro sochu Jana Nepomuckého, jejíž odlitek (z Německa) byl následně umístěn na Karlův most v Praze, ale také sochu sv. J. Nepomuckého na náměstí v Poběžovicích. Matyáš zemřel v r. 1695.

Statek pak zdědila vdova Anna Feliciána. Ta nechala v r. 1698 postavit kapli sv. Antonína Paduánského na původním hřbitově (který ležel od r. 1572 na severním okraji hradeb) a téhož roku založila i špitál s kaplí Navštívení P. Marie. Již v roce 1680 nechala v městečku postavit faru. Otce Matyáše přežil pouze Bohumír (jinak Gottfried) Daniel, který zemřel vr. 1741.

Bohumír Daniel se věnoval správě panství málo, především studoval českou genealogii a heraldiku, ve které se stal uznávanou autoritou (jeho obdivuhodná rodopisná sbírka je uložena ve Státním ústředním archivu v Praze). Další syn František Ignác držel Únějovice na Domažlicku a zastával úřad hejtmána Plzeňského a Prácheňského kraje.

18. století

V roce 1717 Anna Feliciána Vunšvicová prodal Poběžovice Wolfgangu Mulcovi z Valdova (za 160 tis. zlatých).

V roce 1725 pak prodali Mulcové z Valdova Poběžovice Janovi Jiřímu hraběti z Kónigsfeldu.

V roce 1741 sloužil zámek za 1. světové války jako vojenský lazaret.

V roce 1749 koupil poběžovické zboží Filip Vilém Albrecht, svobodný pán Linker z Lutzenwicka (za 145,8 tis. zlatých). V letech 1772-73 byl za Filipa Viléma vystavěn na východním okraji města rozlehlý hospodářský dvůr.

V letech 1777 - 78 byla v Poběžovicích vystavěna první škola.

Od roku 1779 byl dalším držitelem Poběžovic syn Jan František.

V roce 1790 bylo v Poběžovicích 128 popisných čísel (vč. dvorů Blovice a sv. Jiří).

Již v první polovině 18. st. byl v Poběžovicích hamr, ruční papírna a pivovar. Z ručních prací se zde provozovalo paličkování krajek, tkaní lnu a bělení.

V roce 1788 v Poběžovicích vznikla manufaktura, vyrábějící pentle, prýmky a cajk.

19. století

Počátkem 19. století zdejší území trpělo vleklými napoleonskými válkami.

V roce 1805 koupil Poběžovice pasovský biskup Leopold, hrabě Thun – Hohenstein (za 517 tis. zlatých) pro svého bratra Antonína.

Thunové z Hohensteinu pocházeli z jižního Tyrolska a patřili k nejstarším hraběcím rodům v říšských zemích. Do českých zemí přišli ve službách Habsburků za českého stavovského povstání. Thunové většinou patřili k předním představitelům české státoprávní šlechty, k její konzervativní složce.

V r. 1814 byla v Poběžovicích za rabína Raunschburg - Rosenbauma vystavěna židovská synagoga. Při její stavbě byla zachována původní studna, spojená s židovskou rituální ponořovací lázní, zvanou „mikve“.

V roce 1839 bylo v Poběžovicích 222 domů.

V roce 1836 zdědil poběžovické panství Leopold Leo Thun z Hohensteinu, rakouský státník, spoluzakladatel Matice české a člen výboru Muzea Království českého.

Leopold Leo Thun z Hohensteinu měl na zámku v Poběžovicích za učitele hudby svých dcer dvacetiletého Bedřicha Smetanu. Thun přikoupil v r. 1843 k poběžovickému panství sousední Pivoň.

V roce 1844 byla zámecká zahrada přeměněna v zámecký park, kam byl umístěn pomník věnovaný památce Leopolda, hraběte Thuna Hohensteina.

Po roce 1848 dochází ke zrušení poddanství. V tomto roce patřily Poběžovice pod Klatovský kraj.

V roce 1850 se staly Poběžovice sídlem okresního soudu (až do roku 1945).

V letech 1852 - 68 sídlil v Poběžovicích i okresní úřad.

V r. 1864 kupují Poběžovické panství s nedalekou Pivoní (za necelých jeden milion zlatých) příslušníku holandského (severobrabantského) hraběcího rodu Coudenhove (který zde setrval až do nuceného vyhnání v roce 1945). Tento rod, pocházející ze severního Brabantska (dnes v Belgii), se stali říšskými hrabaty až koncem 18. století. Mezi Coudenhovy byly historicky významné i lidskými osudy zajímavé osobnosti. První držitel Poběžovic z rodu Coudenhove, hrabě František Karel, diplomat rakousko-uherského dvora, se oženil s řeckou šlechticnou Marií Felicitas voň Kalergi. Protože to bylo císařem schváleno, mohl se jeho syn Jindřich Jan Maria psát hrabě voň Coudenhove - Kalergi.

Jeho starší syn, Jindřich zdědil panství v r. 1878. **Tento nový majitel panství, rakouský diplomat a filosof Jindřich (Heinrich) Coudenhove-Kalergi, byl velmi zajímavou osobností. Jako císařský vyslanec v Japonsku si odtud přivezl japonskou manželku Mitsu (Micuko) Aoyamu, jež s ním žila v městečku Poběžovice.** Příběh krásné Mitsu byl knižně zpracován a vyšel v Japonsku. V tomto manželství se narodilo 6 dětí, mezi nimi i jako druhorozený (ještě v Tokiu v r. 1894) nejvýznamnější osobnost Richard Mikuláš.

Doktor filozofie hrabě Richard Mikuláš byl duchovním otcem myšlenky Spojených států evropských a prvním prezidentem Panevropské unie. U svého bratra Jana Evangelisty příležitostně pobýval v Poběžovicích až do r. 1945.

V polovině 19. století se začal v okolí Poběžovic těžit a upravovat živec, využívaný při výrobě skla, porcelánu, smaltů a jemné keramiky. Místní zemědělci jej těžili v lomech a nehlubokých šachtách, přičemž byli značně vykořisťováni protože nebyli v hornickém zaměstnaneckém poměru. Dále zde pracovala cihelna a sanitní jatky. Od poloviny 19. století se místo dřevěných objektů (snadno podléhajících požárům) krytých deskami nebo šindelem stavějí nově postavené domky cihlové s krytinou pálenými taškami. Po modernizaci zdejší papírný v letech 1860-70 se v ní vyráběly především balicí a sací papíry.

V roce 1869 žilo v Poběžovicích již 1899 obyvatel.

V roce 1885 se v místní továrně začaly také vyrábět plstěné střevice.

V roce 1895 bylo v Poběžovicích 241 domů.

20. století

Posledním majitelem poběžovického panství byl syn Jindřicha Coudehove-Kaleri a Mitsu Aoyamy Jan Evangelista (1893 - 1965). Jeho vášní byly stavby a přestavby v zámeckém areálu na rodinném sídle v Poběžovicích. Od Coudenhovů pocházejí určité romantické doplňky. Jinak žil však uzavřeným a podivínským životem. Zámek prý opouštěl jen několikrát do roka, kdy vyjížděl v uzavřeném autě (pomalovaném erbovními barvami, na jedné straně červenou, na druhé žlutou).

V roce 1900 žilo v Poběžovicích 1928 obyvatel.

V roce 1901 byla vystavěna železniční trať ze Staňkova a vybudována železniční stanice.

V letech 1908 - 1910 byla dokončena stavba železniční tratě z Domažlic na Poběžovice a Bělou, která pak byla prodloužena do Tachova.

V roce 1913 bylo v Poběžovicích 261 domů.

V letech 1919-20 proběhly stávkové dělníků z živcových dolů.

V roce 1923 byly Poběžovice elektrifikovány.

V roce 1923 byla dostavěna pseudorenesanční zámecká brána.

V roce 1930 bylo v Poběžovicích 1989 obyvatel ve 330 domech.

V roce 1934 spadaly Poběžovice pod politický okres Horšovský Týn a byly sídlem soudního okresu.

Od roku 1936 zde stoupl vliv sudetoněmecké strany.

Převážná část obyvatel Poběžovic se zabývala zemědělstvím, ale často i rukodílnou a obchodní činností. V Poběžovicích byla obecná, měšťanská škola, dále zde byla železniční stanice a poštovní úřad.

V roce 1942 byla dostavěna dvoukřídlá zámecká spojovací přístavba.

Během 2. světové války v l. 1938 - 45 byly Poběžovice připojeny spolu s dalšími vesnicemi k německému území. Za války byl v západní části zámeckého parku zřízen nucený pracovní tábor - Reichsarbeitsdienst. Zdejší židovští občané skončili v nacistických koncentračních táborech a židovská synagoga a řada židovských domů byla zlikvidována.

Po druhé světové válce byli příslušníci hraběcí rodiny vysídleni a začal rychlý úpadek panského sídla. Jako první po osvobození navštívili zámek američtí vojáci, kteří odtud odvezli velkou sbírku zbraní. Další zloději z blízkého i vzdáleného okolí rozkradli ostatní, pouze malá část zdejšího inventáře byla následně umístěna na zámku v Horšovském Týně. Po roce 1948 došlo k návratu k českému označení obce Poběžovice, místo názvu Ronšperk. Po vysídlení německých obyvatel došlo v Poběžovicích a okolních obcích k vysokému úbytku obyvatel. Do Poběžovic a okolních vesnic přicházeli dosídlenci převážně z Domažlická a Klatovska, ale také z celé republiky, mezi nimi Slováci, Volyňští Češi z Ukrajiny. Mezi prvé poběžovické občany patřili bývalí vysídlená, kteří po dobu okupace zde museli zanechat své majetky a žít ve vnitrozemí a nyní se opět do svých opuštěným domků navrátili.

Bohužel už nikdy nedošlo k oživení mnohých příhraničních obcí, ale k oslabení osídlení v průběhu následujících let došlo i v řadě vnitrozemských obcí. Po roce 1945 význam Poběžovic jako správního sídla upadal. Město Poběžovice a celé její okolí bývalo vždy výlučně krajem zemědělským. V tomto směru nedošlo k žádným podstatným změnám, nadále zde vznikaly drobné hospodářské celky. Zestátněním panství posledního majitele, jímž byl rod Coudenhove - Kalergi, vznikly zestátněné lesy a státní statek.

V roce 1948 byl zlikvidován starý městský hřbitov (za severní částí městských hradeb) a původní hřbitovní kaple sv. Antonína Paduánského pro silniční spojku (část náhrobků je dodnes v zámeckém parku). Město získalo statut hraničářské obce a tak v zámeckém areálu byly umístěny vojenské jednotky Ministerstva vnitra (vedle objektů hospodářského dvora a byv. kláštera).

V roce 1950 žilo v Poběžovicích 1232 obyvatel ve 296 domech.

V roce 1961 bylo v Poběžovicích 1291 obyvatel.

V roce 1970 bylo v Poběžovicích 1238 obyvatel ve 226 domech.

V roce 1980 bylo v Poběžovicích 1447 obyvatel ve 161 domech.

V roce 1990 (4.2.) byla otevřena hranice do Bavorska.

V Poběžovicích po dlouhou dobu žili pospolitě Češi, Němci a rozsáhlá židovská komunita. Počátkem 17. Století byla v polích západně od města zřízen židovský hřbitov (velká část náhrobků byla však použita do základů poběžovické školy v r. 1936). Dále zde byla rozsáhlá židovská synagoga (z r. 1806) a v její blízkosti byla starší modlitebna s rituální lázní zv. mikva (v lázni byl uložen okrouhlý kámen s nápisem, že v zimě r. 1744 celkem 310x se zde vykoupal zakladatel židovské sekty chasideiců. slavný Jizroel Baal-Šem, který potvrdil zázračné účinky tohoto pramene). **Pro židovskou sektu Chasidů byly Poběžovice poutním místem známým po celé Evropě** (po 2. světové válce byla však synagoga i objekt s lázní odstraněn).

V roce 1991 bylo v administrativní obci Poběžovice celkem 1705 obyvatel ve 320 domech, z toho bylo 267 rodinných domů, přičemž 46 objektů bylo rekreačních. Ve vlastním městě Poběžovice to bylo 1506 obyvatel ve 242 domech, další byli v místních částech Šitboř, Zámělič, Ohnišovice, Sedlec, Sezemín a Šibanov.

V roce 1998 získaly Poběžovice opět statut města s právem užívat městský znak.

V městečku Poběžovice žila řada **významných osobností:**

- Jan Brokof (1652 - 1719). česky barokní sochař a řezbář, žil na počátku působení v západních a jihozápadních Čechách nejprve dva roky v Poběžovicích (v l. 1682 - 83). Jeho syn Ferdinand Maxmilián Brokof (1688 - 1731), byl představitelem vrcholného českého baroka, mistrem monumentálního realismu a sevřené plastické formy (a protějškem dalšího barokního sochaře Matyáše Bernarda Brauna).

- J. Columela, básník, byl v. 1605 správcem zdejší školy

- Jiří Kaier. chodský folklorista, nar. 20. 8. 1904 ve Spáleném Poříčí, zde učil ve 20. letech 20. století, pak v Posířekově a nakonec se stal ředitelem základní školy A. Jiráška v Plzni. Autor 10. Chodských písní pro zpěv s doprovodem houslí, dud a klarinetů, Školy na dudy a pohádkových knih a vyprávění.

- J. Paulides. nar. hum. básník, zde působil v 16. st.

- Bedřich Smetana, slavný hudební skladatel, který vyučoval hudbu v letech 1844-47 v rodině Thunů v Poběžovicích.